

Edward R. Murrow je mrtev. Jeho hlas a jeho věčná cigareta jsou známy snad každému člověku na tomto kontinentě. Murrow byl jedním z největších novinářů své generace. Amerika i my mu dlužíme mnoho. Bojoval za demokracii, když mnozí kompromisovali anebo spali. Bylo jeho těsí, že demokracie je nedělitelná. To bylo jeho radiové poselství z Ha-beš, ze Španělska, z Prahy a z Londýna. Po podepsání mnichovské dohody, Murrow řekl: "Přichází doba vrahů a barbarů." Stejně pevný byl jeho postoj proti komunismu a demagogii senátora MacCarthyho.

Murrow měl vřelý vztah k Československu a jeho demokratickým politikům, prezidentu Benešovi, Janu Masarykovi, Petru Zenklovi a jiným. Naše země patří mezi jeho velké dlužníky.

Saturday, May 22, 1965

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT.
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.

NO. 19. (415) Vol. XI.

Ján Papánek

SVET VO VARU

Prejav na kročnej schôdzi Československej národnej rady americkej v Chicagu 8.V.1965.

Po vypätí sil v rokoch 1938 až 1945, sme sa pred dvadcať rokami, v dobe končiacej sa vojny, tešili na plody sebazapierania a veľkých obetí. V duchu spomínam na túto tak dôležitú dobu práce a boja krajanskej československej Ameriky a americkej demokracie. Prežívam chvíle veľkých manifestácií za Československo po celých Spojených štátoch v dobe Mnichova a po ňom; spomínam na chvíle oduševnenej a nežistej práce propagacej a politickej a hmotnej pomoci poskytovanej rodinacemu se československému odboju.

Účastnil som sa koncom apríla 1939 historických sjazdov složík Československej národnej rady, ktorá bola vtedy oživotvorená. Bola to pre Čsl. vec ťažká doba, ale patrí medzi najkrajšie v živote človeka i národa - a som presvedčený, že i tých z Vás, ktorí ste to prežili. Každý mal pred sebou jediný cieľ - slobodné Československo v slobodnej Európe. Bola to jednota citu, umu i úsilia. Manifestácie vyvrcholily výzvou Dr. Benešovi, aby sa ujal vedenia druhého československého odboja a prisľubom predstaviteľov Československej národnej rady plnej spolupráce a pomoci.

Toto úsilie, v rámci boja spojencov proti Hitlerovi, skončilo v 1945 plným vojenským víťazstvom. Bohužiaľ, jeden z vtedajších spojencov, Sovietský sväť, nežičil slobode, bezpečnosti a mieru medzi národami. Stejne ako Nemecko pred tým, začal si podmaňovať susedné zeme. Slobodný svet si však novle nebezpečie hneď neujasnil, bol pasívny a nezastavil ho i keď mal dost sily. Preto toto dvadciate výročie konca druhej svetovej vojny nemôže byť a nie je tak radostné ako bývalo výročie 28. októbra. Národ ponechaný sám sebe v mori červenej armády a komunizmu, pod cudzím tlakom, začal opúšťať svoju jednotu, demokraciu a začal strácať i svoju slobodu. Triedne, lokálne a osobné záujmy začaly nabývať vrchu nad záujmami celku. Bola to doba úpadku československého človeka, v Československu i v zahraničí, a bojím sa, že dosiaľ nie je prekonaná.

Československá národná rada pochopila nebezpečnosť tohoto vývoja a začala proti nemu bojovať, videla a vidí jedine záujem celku. Dokladom toho sú jej sjaždy, neustále burcovanie, informácie a zákroky proti komunizmu. Je toho dokladom i terajšia jej kročná schôdza. Podporujúce politiku americkej demokracie, prejavuje prichylnosť a lásku k československému ľudu a pomáha mu domôcť sa dočasne stratejnej slobody.

V dôsledku tejto pasivity strácal slobodný svet pozíciu za pozíciou. Zahájil politiku "containment" vytvoril obranné spojenectvá a podarilo sa mu sovietské výboje aspoň v Európe zastaviť. Bohužiaľ, až po pádu Československa. Výboje však boli presuvedené do Ázie, Afriky a dokonca nutó do Latinskej Ameriky.

Spojené štáty sa snažili zastaviť nápor komunizmu aj tým, že zahájili veľkorysý program hospodárskej pomoci a rehabilitácie najprv v Európe a potom v ostatnom svete. Pomáhaly vytvárať nové štáty. Ani to nestačilo; vyslúžili si za poskytovanie veľkých miliárd dolárov pomoci celému svetu len nevďak a nenávisť, konfiskácie amerického majetku a ničenie zastupiteľských úradov. Vo Spojených národoch

začaly strácať svoju pozíciu, pretože sa len málokto chce exponovať proti komunistickým výbojom a zvlášť proti Sovietom. Každý chce kompromisy a zodpovednosť ostáva iba Spojeným štátom.

Z regionálnych obranných súručenství v Európe, na Blízkom východe, v Ázii a v Latinskej Amerike sa stávajú veľké debatné schôdzy, kde chce každý kritizovať a rozhodovať, ale bez prebrania zodpovednosti.

Tak sa dnes dostal celý svet do hroznej krízy. Každý zbrojí a sme svedkami vojenských šarvatiek vo všetkých končinách sveta. Spojené štáty, nemôžúc sa viac spoľahnúť na včasné zásahy Spojených národov a regionálnych obranných súručenstiev, a nechtiac dovoliť, aby komunistické výboje pokračovali, sú nútené priamo a urýchlene zasahovať samy. Tak po porážke Francie v Indočíne nastalo vacuum a Spojené štáty musely zasiahnuť vo Vietnamu, aby zabránili anarchii a zmocneniu sa celej juhovýchodnej Ázie čínskymi komunistami.

Stejne zasahujú i v iných končinách sveta, pokiaľ možno bez ozbrojenej moci. Najnovšie v Santo Domingo. V celom svete je mnoho pokriku, ale Spojené štáty, nie len v záujmu postihnutých zemí, ale vo svojom vlastnom aby si zachránili slobodu, demokraciu a hospodársky rozvoj, sú nútené tak konať. Tým súčasne zabráňujú svetovému ozbrojenému konfliktu.

Jedine tento postup môže privodiť a privodí riešenie dnešnej svetovej krízy. Sovietom, a komunistom vôbec, sa nepodari ich terajšie Impéria zväčšovať ani ich udržať. Bude sa riešiť aj nevyriešený problém strednej Európy - tedy i problém Československa. Musia byť a budú medzinárodné jednania. To znamená vzájomné ústupky, kompromisy a pri kompromisoch slabi a nejednotní platia. My musíme byť silní a jednotní, ako sme boli pri vytvorení Československa. Musíme prekonať všetky snahy a nástrahy o rozkol. Musíme tvoriť a stavať na základoch, ktoré nám zanechali naši veľkí učítelia. Musíme sa držať Masarykovej slobody a humanity, Benešovej demokracie a Štefánikovej československej jednoty. To je odkaz našich dejín.

Len sloboda, demokracia, humanita a jednota dáva človeku a národu možnosť jeho plného rozvoja, zaistenie jeho práv, blahobytu a vyžitia sa. Žiaden totalitný režim túžby človeka po slobode na trvalo nepotlačí.

Podporujte Národnú radu; tým podporíte politiku svojej americkej vlády a zaistíte slobodu sebe a pomôžete k nej aj československému ľudu.

NÁRODNÍ VÝBORY NEJEDNAJÍ SLUŠNĚ

Bratislavská Pravda se rozepsala 3. května o "klesajícím počtu stížností na práci národních výborů". Avšak hned přiznala, že "hlavní příčinou poklesu stížností je, že pracovníci národních výborů nepřistupují k lidem zodpovědně, slušně s nimi nejednají. Proto je na národních výborech stížností méně. Ale občané se za to obracejí i s drobnými problémy na nejvyšší stranické orgány". Podle RP z 29. dubna dostaly ústřední orgány a úřady během roku zhruba 192.000 různých stížností a více než polovina jich bylo předložených. "Mimořádně závažné jsou stížnosti na úmrtí zaviněné zanedbaním povinné lékařské péče. Těchto stížností bylo loni vyřízeno 131. Z nich se 27 potvrdilo!"

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ SDRUŽENÍ V KANADĚ

Ve smyslu Stanov č. 1. Sec. 5/6 a Jedinaciho Řádu Sec. 4
Ústřední Rada Sdružení svolává

XVII. KONGRES
ČESKOSLOVENSKÉHO NÁRODNÍHO SDRUŽENÍ
V KANADĚ

který se bude konati ve dnech 29. a 30. května 1965 v hotelu
ROYAL YORK, TORONTO, ONTARIO.

Pořad jednání

1. Zahájení
2. Ustavení zapisovatele
3. Zprávy činnosti Sdružení
4. Zprávy místních odboček
5. Zpráva revisorů účtu
6. Zápis
7. Volby zvláštních komisí
8. Nedokončené jednání
9. Zpráva návrhové komise
10. Oznámení
11. Stanovení členských příspěvků
12. Nové návrhy a záležitosti
13. Zakončení

Za

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ SDRUŽENÍ V KANADĚ

Antonín Daičar v. r.

J. G. Corn v. r.

Předseda

Generální tajemník

Ferdinand Peroutka.

PO DVACETI LETECH

Před dvaceti lety byl to radostný den: druhá světová válka skončila. Byl odražen útok tyranie, jaké ještě nebylo, a ještě dnes potěší vzpomínka na poslední podzemní doupe kam poražený tyran na konec se utekl. Ale - jaký mír byl nastolen?

Známe ten mír. Radost onoho památného dne před dvaceti lety se neuslídila trvale ve světě. Druhá světová válka byla skončená, a byla zahájána perioda, kdy často byly obavy z třetí světové války. Svět není klidný. Hned z toho, hned z onoho kouta světa přicházejí znepokojující zprávy, a ještě existují terény, kde "pád listu se stromu může způsobit zemětřesení". Je třeba se snažit aspoň rozumět, proč toho, na něco lepšího přišlo po skvělém vítězství.

Je-li poslední světová válka zbavená retoriky, která ji provázela, objeví se omezený rozsah vítězství, jehož bylo dobytí. Jak bývá, vytvořila se koalice proti společnému nepříteli a, jak bývá, rozšla se po vítězství. Přesně řečeno, ve válce byl poražen německý a italský fašismus. Nic jiného nebylo vítězstvím vyjasněno. Válka měla svou demokratickou retoriku, osvobození národů, vládu lidu a štěstí lidu. Nebylo ani možno bojovat pod jinými hesly. Lid, na jehož bojovné chuti všechno záleželo, nebyl by šel za jinými cíli. Vída toto, Stalin, a bychom tak řekli, se najedl vajíček, aby mu změl hlas, a na chvíli okouznil mnohé dobromyslné lidi ve světě. Je to historie, která byla tisíckrát a jednou pověděná, ale ji třeba opakovat kvůli úplnosti. Svě skutečně myšlenky Stalin odhalil až po válce. Byly to černé myšlenky: útok proti demokracii, kde možno. Ale byly ti zároveň vlivné myšlenky, neboť válečným vítězstvím vojenská moc sovětského Ruska neobyčejně vzrostla, a kam nemohla proniknout komunistická ideologie, tam tlačil a hrozil komunistický voják. Ze zdvořilosti a z ohledu na nynější reformní snahy v komunismu mluvíme o Stalinovi. Ale jako on byl celý tehdejší komunismus. Válka skončila zároveň vítězstvím a hlubokým rozkolem. Německý a italský fašismus byly poraženy, ale co bylo fašistického v Stalinovi, zůstalo. Krátce po válce švýcarský spisovatel napsal knihu "Hitler v

nás". Hitler v Berlíně byl poražen, ale onen "Hitler v nás" zůstal.

Hlavní thema po válce, jako za Hitlera bylo zase: svoboda nebo nesvoboda, násilí nebo pokojný vývoj. Kdysi, úsilím statečných předků, svoboda byla vtělena do historie. Bylo dokázáno, že rozumná svoboda je možná. Dlouhým vývojem existence člověka byla rozšířena o vědomí, že tyranie a násilí nejsou nevyhnutelné. Ne-ní div, že když se zorganizovaly síly nesvobody, zorganizovaly se také síly, které svobodu udržují a zabráňují zpětnému pohybu historie do stavu, který už jednou byl překonán.

Snad někteří dívají se s nechutí na to, že je třeba stále znovu usilovat, bojovat a obhajovat to, čehož už jednou bylo dosaženo. Ale není pohodlnější cesty. Jsou ovčí povahy, které svou bláznivost vydávají za filosofii. Jsou přejemní lidé nebo takoví, kteří se domnívají mít právo pokládat se za přejemnělé, kteří nechťejí své bílé ruce pošpinit politickým bojem. Ale kde zlo se politicky zorganizovalo, každý odpor proti němu je politickým bojem. A je boj mezi svobodou a nesvobodou více politickým nebo více lidským bojem? Vidíme, jak běloručky s chutí potom užívají toho, co také jim vybojovali ti, kdo si "potřísnil ruce politickým bojem". A jsou něžní a neprozíraví pozorovatelé událostí, kteří praví: "Nejlepší lék proti komunismu je nechat lidi, aby ho zkusili." Jak málo vědí o světě! Myslí opravdu, že zorganizovaná, vládyčtivá diktátorská skupina ihned se rozpustí a odejde, jestliže obyvatelstvo jí řekne: nuže, vyskoušeli jsme komunismus a diktaturu a nechceme to? To se ještě nikde nestalo.

Ať jakákoli jsou jeho risika, zápas mezi svobodou a nesvobodou bude pokračovat, jestliže do ktrina násilí nepřestane soutěžit s myšlenkou demokratického procesu. Bude pokračovat, ovšem, jestliže člověk neochabne a nepřestane být tím, čím byl v historii, oním živočichem, který svobody dobývá, ji rozšiřuje a ochraňuje. Přes své vítězství nad jedním druhem násilí generace druhé světové války předala otázku svobody-nesvobody nerozřešenou generaci další.

Pokračování na straně 2

NOVÝ KONCEPT "VENTILACE"

Mezi pražskými intelektuály se prý v poslední době rozšířila zajímavá teorie. Soudí se, že vedení KSČ se rozhodlo, že v dnešní napjaté situaci je třeba otevřít co nejvíce ventilů. Mluví se prý dokonce o jakémsi novém "konceptu ventilace".

Duchovním otcem nové pružné taktiky je prý tajemník Koucký, který je pokládán za nejchytřejšího člena vedení KSČ s citem pro to odkud fouká vítr. Totéž nelze tvrdit o Novotném, je muž podobný "dar" chybí. Ani jeho pravá ruka Hendrych si prý nešel dvakrát, když pámbu rozdával rozum. Je to prý "suchár" až do morku kostí. Novotný a Hendrych proto nemají žádné bližší vztahy s intelektuály, zatímco Koucký neustále usiluje o to, udržet si s nimi dobrý vztah.

AMERICKÝ HOSPODÁŘSKÝ ODBORNÍK V PRAZE

Pražský rozhlas oznámil 17. a 20. dubna, že "Státní komise pro koordinaci vědy a techniky spolu s Čs. vědecko-technickou společností uspořádaly v Praze tiskovou konferenci, na níž promluvil známý americký odborník dr. J. Juran z New Yorku. 20. až 22. dubna uspořádal dr. Juran v Praze seminář pro 80 čs. vedoucích hospodářských pracovníků, ředitelů a náměstků podniků i zástupců vysokých škol. Na semináři dr. Juran přednášel o nejdůležitějších zásadách zjišťování kvality výroby. Kvalitu výroby podle dr. Jurana neovlivňuje jen práce dělníků, ale také především vztahy mezi výrobcem a odběratelem, činnost odpovědných vedoucích a technologické postupy.

I LEGENDY MAJÍ DEVĚT ŽIVOTŮ

Letošní 9. květen, dvacáté výročí konce války a osvobození Československa, by mohl být dnešním Československu vítanou příležitostí k pohledu zpět na uplynulých dvacet let života, jejichž tragickým už snad nemůže uniknout ani členům ústředního výboru KSČ. Je to datum, které by mohlo vést k zamýšlení nad minulými chybami, které je nutným východiskem skutečně budoucí nápravy. Mohlo, ale nepovede.

Čs. režim a jeho propaganda si ce byl donucen k revizi své politiky a linie téměř na všech frontách, naposled na hospodářské, avšak jeho zkompromitování předáčí si při tom byli až úzkostlivě vědom svých minulých vin a omylů. A proto jejich ústup se dal jen krůček za krůčkem do "předem připravených pozic." To platí nejen o jejich politice, ale i o všech historických lžích a legendách, na nichž stojí a o něž se opírá. I zde měla revize jen nepatrné možnosti korektur jen těch nejneudržitelnějších lží a výmyslů o tom, co se vlastně stalo za války a v době osvobození a v prvních poválečných letech.

Jednou takovou částečnou opravou v čs. dějinách "v podání KSČ" je kapitola o úloze čs. armády na západních bojištích. Ru-

Pokračování na straně 4

PO DVACETI LETECH

Dokončení se strany 1

Ale i jiný nepokoj jde světem. Z jeho původu nelze obvinít komunismus, leda z toho, že spěchá, aby zotřil každý konflikt, který se vyskytne. Je to hluboký, patrně nevyhnutelný nepokoj měnicí se historické epochy. Lidská mysl kdysi rozdělila dějiny na tři období: starověk, středověk a novověk. Bude třeba vymyslet nové jméno pro dobu, která přišla. Tak velice se nepodobá náš novověk onomu novověku, v němž žili naši dědové a otcové, tak vše zachvacující je změna.

Historie se podobá lidskému dechu. Pevný společenský a mezinárodní řád - to je jako zadržení dechu. Výdech je ústup, uvolnění forem, které dlouho měly obecné uznání. Vdech historie pak je přívál nového materiálu, nových okolností, vlivů a idejí. Přítomná doba je perioda hlubokého vdechu. Stačí pohledět na probuzení Asie a Afriky: jaký to přívál nového materiálu a jaká tu často nejistota! Barevné národy dostaly svobodu podle nehlubších zásad demokracie. K čemu užijí Nasser, Sukarno, N'Khruma svobody? Co si počnou s demokracií masy, jejichž zaostalost je starobílá? Jak rozdílné budou asijské a africké pojmy od evropských? V tomto příválu, který nejzřetelněji je vidět na množícím se počtu členů Spojených národů, do nichž přibýly burnusy a fezy, bílá rasa ztratila své dominující postavení, na němž po staletí spočívala všechna viditelná historie. Kam nakonec povede svět početní převaha barevných a nyní rovnoprávných lidí? Nejvýznamnější ze všech těchto událostí je probuzení Číny a její vstup na historickou scénu.

A nový duch se zmocnil mas ve starých zemích. Před 40ti lety mladá generace amerických spisovatelů začala vyzývat sebe i jiné, aby neváhali a dobyli toho, co nazývali "sliby života". Tehdy to bylo literární hnutí, nyní je to vášnivě masové hnutí. Všechny tradiční formy odřikání ztratily vážnosti, někdy také ty prospěšné formy, které se zakládají

na sebedisciplíně. Široké masy uvěřily v nesmírné možnosti techniky a organizace a žádají, aby jim konečně byl dán plný podíl na hmotném životě, který dříve měly jen omezené vrstvy. Tajnými, nepostihnutelnými cestami dospěl tento osvobozený duch mas přes pečlivě střežené hranice i do komunistických zemí. Základ potíží, jež komunistické vlády mají s obyvatelstvem, spočívá v tom, že drží lid v tuhé odřikavé disciplíně a odpirají mu, často libovolně a zbytečně, přístup k "slibům života".

Čtvrtý stav, dělnictvo, zbavilo se starého nízkého postavení a vstoupilo jako významný činitel do politiky. Nepochybně s ním přišly nové vlastnosti a nové zájmy. Ve svobodných zemích dělnické odborové organizace mají tak vlivné postavení, jako dříve měly šlechta a církev. Zde sebevědomé množství nabylo přímého vlivu na činy vlády, jaký nemělo v historii. A vzniklo to, co je nazýváno masovou kulturou a co někdy skutečnou kulturu rozšiřuje a někdy ji ohrožuje. Stařec ztratil uctivé postavení, jaké měl v antických dobách, a na první místo zájmu a veřejné shovívavosti nastoupila mládež se svými přirozenými přednostmi i nedostatky. To samo by mohlo být nazváno vnitřním převratem. Kdežto v komunistických zemích panuje přísná státní disciplína, je možno říci o Americe, že zkoumá samy hranice svobody. Náboženství, které po tisíciletí bývalo organizující silou společnosti, značně ztratilo své kouzlo, někdy nepřiznaně. Následky dosud jsou nevyzpytatelné. Už na konci minulého století řekl ateistický filosof: "Zabíli jsme boha. Nebyl to příliš velký čin pro nás?"

Samo psychologické tempo se změnilo. Člověk, který miluje jazz, musí být velmi rozdílný od člověka, který miloval valčík. S houbenatostí sekt pracují ve všech zemích mladí lidé pro vítězství, někdy skoro samovládu jazzu. To vše musí teprve být psychologicky řádně vysvětleno. Zatím vidíme, že je to neodolatel-

né. Komunistické vlády dlouho se pokoušely uzavřít své hranice jazzu, ale na konec musily ustoupit. A filosofie se změnila. Po staletí, ba tisíciletí pracovala skoro výlučně pro vítězství rozumu. Nyní žádá, aby byl uznán "celý člověk", vyhlášen práva pudů a někdy je oslavuje. Rousseau neměl pravdu, když očekával, že v člověku, zbaveném všech pout a zábran, ihned se začne projevovat přirozená lidská dočkávanost. Historie nepotvrdila toto očekávání, ani nejnovější historie, kterou vidíme před sebou. V nových poměrech, s novým materiálem, který se vrhl do historie, se objevuje nic jiného než starý obsah složitě lidské povahy. Mnozí, kteří trpěli pod násilím, mají chut pachat násilí a objevují se s nápadnou rozjítřenou vůlí k moci. V tom a onom novém a ještě neustáleném státě moc se zdá ležet na ulici, a chtivě robustní povahy se chystají ji uchvátit za každou cenu. Existuje tak velký počet profesionálních revolucionářů, jak nikdy dříve. Slabost dosud se nikomu nevyplácí. Ze sympatických minorit se někdy stávají vzpurné majority. V novém státě, který byl zbaven králů, císařů, kolonialistů, imperialistů, tvoří se skupiny, které se neovládají a pobíjejí navzájem. Krise v této době, kdy každá malá krise hrozí vypuknout v krizi velkou, je tam i tu. Kdo ráno čte telegramy ze světa, může vzpomenout na výrok filosofa, že vše, co žije, má vůli k moci, a na výrok druhého, pesimistického filosofa, že svět je jako klubko třeticih sil.

Diváje se na toto všechno, rozpomínáme se s jistým ulehčením, že historie je, jaká vždy byla, a že možnosti a povinnosti zůstávají stejné. Žádná generace nemá úkolů než generace předešlá, a jedna slabá nebo zmatená generace dosud může prohrát velké zisky minulosti. Kde věci se nezdaří mít smysl, člověk přišel na tuto zemi, aby do nich smysl vložil, velkým úsilím, je-li třeba. Nikdy nic nebylo vyhráno definitivně, jednou pro vždy. Historie je stálá tvorba, nikdy nebude pohodlnější. V historii vždy byly obsaženy světo a tma, možnost a nutnost, rozumnost a chyby.

NOVOTNÉHO AMNESTIE

Podle posledních zpráv se Novotného amnestie však netýká těch, kdo byli odsouzeni pro válečné a hospodářské zločiny. ČTK tvrdí, že přes 55 procent vězňů bude mít na základě tohoto opatření jisté úlevy. Tresty do jednoho roku a pokuty jsou zrušeny. Tresty do pěti let jsou sníženy o třetinu, nejméně o jeden rok. Vyšší tresty jsou rovněž sníženy. Amnestie se netýká válečných zločinů, vražd, loupeží, vážných případů odcizení socialistického vlastnictví, spekulace a porušení devizových předpisů. Výslovně byl též z ní vyloučen "zločin" chuligánství a "příživnictví".

Zpráva z Prahy mluví o projevu, který pronesl 9. května při oslavách dvacátého výročí osvobození Československa Antonín Novotný a v němž vyhlásil amnestii. Avšak do uzavěrky nebyly známy žádné další podrobnosti o této obligátní příloze k podobným významným výročím. Na oslavě přijela do Prahy sovětská "stranička a vládní delegace, vedená členem představenstva KSSS Nikajem Podgorným.

Předpremiérou 9. května byly oslavy prvního máje, které byly příležitostí k udělení pamětních medailí a řádů a k projevům Novotného a Lenarta a ovšem průvodu. Atmosféru charakterizuje výrok jednoho účastníka průvodu, který nedopatřením zachytil mikrofon pražského rozhlasového reportéra. Výrok zněl: At žije Švejk! Že tato neutvářatelná atmosféra k režimním oslavám není jen o jediném stanoviskem náhodného účastníka, nýbrž je všeobecně sdílená, ukázaly reportáže čs. tisku o zlatém hřebu letošního 1. května, studentském majálesu. Průvod studentů vzbudil mírnou nelibost Rudého práva, které litovalo, že "vedle hesel a obrazů vtipných se objeví i věci nevкусné a nevhodné". Nevíme, co tím

Možnosti vždy musely být rozvíjeny vědomým úsilím, dobré výsledky vždy chráněny, chyby vždy napraveny a zlu vždy odporováno. Vojenské vítězství v druhé světové válce nemohlo změnit tuto základní lidskou situaci.

mělo Rudé právo na mysl i Mladá fronta ocitovala rovněž jen hesla "vkusná" a v mezích zákona; Lidi, budme veselí, středověk je pryč! At mlčí, kdo nemá co říci. Zprávnit výběr již do mateřských škol! Každý 1000000 student do zahraničí! Nejprizmatnější "činem" pražské mládeže však byla volba krále letošního majálesu. Zatímco oficiální parádě předsedal Novotný, králem majálesu byl zvolen vynikající americký mladý básník Ginsberg v duchu jednoho hesla: Volte Ginsberga, projevte tím svůj mezinárodní proletářský internacionalismus! Máme podezření, že Ginsberg byl zvolen jednomyslně.

ZMĚNY V POLBYRU A VE VLÁDĚ

Změny v čs. vládě a politbyru. Zpráva, že ÚV KSČ shvátil pět osobních změn ve vládě a ve vedení KSČ, navržených Novotným. Vladimír Koucký byl vyměněn jako předseda ideologické komise Jiřím Hendrychem, pravou rukou Novotného, bývalým předsedou zemědělské komise ÚV. Jejím předsedou se stává Lubomír Strougal, který se vrací z vnitra do ministerstva zemědělství. Zároveň se stává členem sekretariátu ÚV KSČ. Novým ministrem vnitra byl jmenován Josef Kudrna, Strougalův a předtím Barákov náměstek ministerstva vnitra. Dalším členem sekretariátu byla zvolena L. Kleihová-Besserová, která je nyní tajemnicí Národní fronty. Změny, k nimž se vrátíme podrobněji, jsou otevřeným doznáním režimu, že není schopen zastavit a kontrolovat liberální vývoj na kulturní frontě.

POTOMEK J. A. KOMENSKÉHO

Na pozvání Jednoty bratrské přijela do Prahy pani Inge Jaeschkeová, pocházející z 9. pokolení z rodu J. A. Komenského. Žije v Bad Boll v záp. Německu a pracuje jako zdravotní sestra. V Československu si prohlédla památná místa vížice se k životním osudům slavného uředníka, o jehož rodokmenu přinesla nové doklady.

EXODUS

1

Milena Ulverová-Šeborová

Milena Ulverová - Šeborová.

Je to pásmo vzpomínek na osudové události spojené s koncem světové války; řeklo by se tedy, vzpomínek jubilejních. Jsou věno vány památce ženských bytostí, které zahynuly v koncentračním táboře Ravensbrücken a památce jediného Američana, který jako československý důstojník byl popraven nacisty z a svojí odbojovou činností z války. Byl to poručík André Regenermel, narozený v Brooklyně, radio-telegrafista a skupiny ÚVOD. Rozsudkem smrti nad ním byl proveden na cvičišti v Kobylisích v září 1941.

První transport ženských vězňů přijel do Ravensbruecku dne 18. května 1939. Nanebevstoupení Páně, "am Himmelfahrt". Bylo to symbolické, neboť tento koncentrační tábor se skutečně stal pro desetitisíce poslední přestupní stanicí na cestě do nebe. Je to asi 80 kilometrů severně od Berlína, v sousedství velkého, studené krásného jezera, v ploché krajině kdysi formované ledovci, kde začíná tato historie.

Přišel konec dubna 1945. Pocity byly nepopsatelné. Napětí našich nervů vyvrcholilo; ne ze strachu, jako z očekávání, co přijde, když nás esesáci řadili k pochodu, rozdávající každému z nás třílitrkové balíčky amerického červeného kříže. V onu noc, 28. dubna, jsme začínaly věřit, že vše patří minulosti přeplněné baráky, tři ženy na jediném lůžku, dráty o elektrickém napětí, tělesné tresty, přízrak pokusných operací na mladých ženách, psi cvičení proti vězňům a plynová komora.

Pak jsme se vlekli z tábora v doprovodu revolverů, automatických pušek, psů a stráží. Slyšely

ve skupinách po pěti stech, zvolna a těžkopádně, na severozápad. Která klesla únavou byla odstřelena. Věřily jsme, že nacistům jde o jednoduchý obchod s Američany, kterým se chtěli sami vzdát: "Tož co nám dáte, když Vám přede dáme tyto ženské vězně živé?"

Bylo nás mnoho a mnoho národností: Polky, Češky, Rusky, Jihošlovanky, ba i Němky, vezněné pro nesouhlas s nacismem. Až do března r. 1945 byl výběr pestřejší. To byly v táboře i Francouzky, Holanďanky, Belgičanky, Norky, Dánky a Lucemburánky. Pro ně si přijela mise švédského červeného kříže a nacisté je předali bez dlouhého jednání. Těžko popsat náš úžas, když jsme si uvědomily, že žádná z četných mezinárodních humanitních organizací neprojevila zájem o vězně slovenských národností. Jedinou známou pro nás, že svět o nás věděl, byly balíčky amerického červeného kříže.

Pěší cesta byla stále obtížnější. Potkávaly jsme vězně z jiných táborů, převrácené vozy kolem silnice, odhozené pušky; nad námi letecké boje - jednou větou, válka a to velmi zblízka. Slyšely jsme jeden den, druhý, odpočívaly jsme v lese, v příkopech; balíčky jsme od hazovaly; byly příliš těžké a konservery nebylo čím otevřít.

Cesta vedla přes Strassen, Wessenburg, Mirow, Malchow, kde se původně mělo zůstat. Pod tlakem postupu sovětské armády byl však nařízen další pochod k severozápadu, na Schwerin. Hladová a vysílená, předbíhala nás slavná Wehrmacht, vstříc americké armádě; ne však v bojovém nadšení. Všichni toužili po tom, aby složili zbraně do rukou Američanů a aby unikli setkání s Rusy. Cesty byly upěpány a tu jsme byly svědky divokých scén: vo-

jáci Wehrmacht spílali esesákům; byl to nepopsatelný zmatek a touha setkat se s Američany byla všeobecná.

S výjimkou komunistek dilema "Západ či Východ" pro nás nemělo valnou důležitost. Obě strany znamenaly konec utrpení a víru ve svobodu. Komunistky v koncentračním táboře vyvinuly tuhý kázeň, ba i organizaci: věděly, kterak rozšiřovat své myšlenky a přesvědčovat spoluvězně, že poválečná historie Střední Evropy bude psána jediné Sovětským svazem. Co bylo však důležitější v letech naší vazby, komunistkám všech národností se podařilo obsadit výhodná pracoviště v "lágru", jako kuchyně, koupelny, revír a dokonce vedení různých komand. Bylo to opravdové bratrstvo: rakouské, polské a německé komunistky si byly navzájem bližší, než společenství národa. Nekomunistky byly pro ně nepřáteli; čleky buržoazie a odpůrci - jak říkali - socialistického citění.

Pocítila jsem to sama na sobě: po příjezdu do tábora v říjnu 1941 zesláblá několikaměsíční vazbou na Pankráci a nočními výslechy v Peckárně, jsem byla přikázána k těžké práci s pískem a začala jsem kašlat krví. Kde kdo z českých spoluvězeňkyň se snažil mi pomoci k lehčí práci na revíru; tu jsem však nedostala, neboť komunistky, které měly revír v rukou, zařídily, že se tam dostal jejich člověk. Přijel transport dalších českých komunistek a těm byla dána přednost. Dnes jsem však šťastná, že jsem přežila celé to utrpení bez vědomí vděčnosti těm, kdož mne v únoru r. 1948 znovu zbavili svobody. Zášť komunistek vůči nekomunistické slovo tábora byla nepopsatelná; po moc nekomunistům byla tajným vedením přímo zakázána; stalo se, že jedna z členek strany, vězněná v táboře, opatřila lék své nekomunistické přítelkyni a musila se po návratu do vlasti zodpo-

vidat před vyšetřující komisí KSČ.

"Hitler je mrtev", bylo slyšet všude v prvních dnech osudového května za našeho ústupu z tábora. Zpráva se zračila i v chování esesáků, kteří nás doprovázeli a jejich pohled polevil. A tu se mě naskytla příležitost k akci: bylo to ve středu, dne druhého května, kdy společně s třemi přítelkyněmi, při průchodu lesem, jsme našly úkryt a ztratily se průvodcům. Stala jsem se v té chvíli opět lidskou bytostí, zproštěna vězeňské ho ovzduší a rozhodla jsem se, že ten den budu navždy slavit jako své druhé narozeniny.

Les, kde se to stalo, zdaleka ne připomínal park, nebo naše lesní zakoutí o nedělním výletu. Byly tam zbytky německé armády; vojáci však nebyli nepřátelští a dokonce nás upozornili, že les je zaminován. Náš vězeňský stejno-kroj v nich nebudil odpor. Našly jsme samotu, kde nám poskytl kus syrového masa a ten jsme si připravily na ohničku jako náš první oběd na svobodě.

Pak jsme šly dál a potkávaly další vězeňkyň. Pak nás již byly desítky a k večeru jsme dorazily ke statku, kde se to osvobozenými vězni jen hemžilo. Odpočívaly jsme před statkem v plevách. Spát jsme nemohly, dojmů hluk ustupujících vojsk, ba i výstřely. Sotva se rozednilo, tři z nás se vydaly na další pochod. Kolem poledne jsme potkaly německý tank: na něm dva němečtí vojáci a s nimi třetí - v kanadské uniformě. Byla to představená hlídka postupujících spojenců. Kanadan poznal, kdo jsme a ukázal nám cestu do vesnice, jmenovala se Lubz a v něm byla stanice červeného kříže. V té chvíli jsme však myslely spíše na řadu nemocných vězňů s nimiž jsme se setkaly před tím na statku a prosily jsme Kanadana, aby poslal pomoc nej-

dříve jim. Bylo to třetího května, v jednu třicet odpoledne; naše první setkání se spojencem.

Netrvalo to však dlouho a přišel pocit tísně, opět těžko popsatelné. S druhé strany se objevil jiný německý tank, též s dvěma vojáky Wehrmachtu; třetí člen posádky byl rudomějec. Měl mandlové šikmé oči a bylo vidět, že se zajímá víc o druhé pohlaví, než o náš minulý a současný osud. Vyběl nás, abychom nastoupily k němu do tanku. Když neporadil, dal rozkaz k odjezdu. Táhly jsme se pak dál, na Lubz, kde bylo plno Čechů a Jihošlovank a každý doufal, že obec zůstane v rukou západních spojenců.

Jak jsme jen byly zklamány, když druhý den Lubz obsadila Rudá armáda. Nastal nepopsatelný zmatek: ruští vojáci zahájili vládu nad vesnicí honbami za vším, co nosilo sukně; německé obyvatelstvo se krčilo v uzavřených domech; mezi tím byly zbytky německých vojsk a tisíce politických vězňů, mnoho z nich nemocných, kteří marně hledali pomoc. Ruský velitel nepodnikl pranic, aby nám pomohl; zdaleka na něj nepůsobilo vysvětlování, že jsme bojovníci proti nacismu jako oni. Naznačil pouze, že bude zřízen tábor pro bývalé politické vězně, kam se dostaneme.

Viděly jsme, že si musíme pomoci samy. Zatím jsme našly jakýsi útulek v pivováře a někteří z místních občanů nám pomohli potraviny, když došlo co jsme měly. Počínaly jsme si uvědomovat, že svět se již dělí na dvě části, západ a východ; a jediným bezpečným bodem se nám zdál domov, náš domov, v Čechách, vzdálený na 250 mil. Netrápily jsme se úvahami, co se děje v Československu. Domluvil jsem se se skupinou 162 českých, 86 jihošlovanských děvčat a 8 Čechů, že po táhne společně a co nejrychleji odtud. (Pokračování příště)

SOKOLSKÁ MYŠLIENKA

Dr. Juraj Slávik

SESTRY A BRATŘI

Když jsme mluvili po čas druhé světové války ve Velké Británii - třeba za přítomnosti Winston Churchilla, Antony Edena, Herberta Morrisona, Clementa Attleeho, norského krále Haakona a jiných spojeneckých hodnostářů, anebo jsem mluvil v univerzitách Oxford, Cambridge, Manchester, Edinburgh, St. Andrews atd. - jako zástupce čes. demokratické vlády - uposlechnul jsem péknou zásadu našeho ministerského předsedy Monsignora Šrámka a zahájil jsem nejméně jednou česko anebo slovenskou větou moji přednášku, abych vyjádřil čest našemu jazyku a moji lásku k němu.

Možno, že se stě vtedy, keď ste svoju Sokolovňu stavali, ani nevedomovali, že vykonávate vašim činom takú veľkú vec nie len pre československé sokolské členstvo, ale i pre vašu kanadskú vlasť a že získate nových, veľmi cenných Sokolov i z kanadských občanov, ktorí sa nenarodili pod kráľovskými a Tatrami. I keby vaša činnosť ne bola mala iného výsledku, než získavanie pre sokolskú myšlienku anglicky hovoriacich Kanadčanov a rozšírenie sokolskej myšlienky v zápase pre fyzické zdravie národov na iných národnostiach a na iné národy, ako sme sa už o to pokúšali i za druhej svetovej vojny v Anglii, keď naši vojáci boli propagatormi sokolskej myšlienky.

Sokolská myšlienka bola v poslednej dobe, ako to viete, predmetom pozornosti a úcty v Spojených štátoch Severnej Ameriky. Z príležitosti storočia trvania Sokola v tejto zemi bola vydaná pietná známka, za účasti tiež amerických Sokolov poľských a všetkých telovýchovných sväzov vo Spojených štátoch, ktoré majú vo svojom názve meno: "Sokol". Má to svoj zvláštny význam práve teraz, keď v našej bývalej sokolskej vlasti sa pripravujú na tzv. spartakiádu, aby sdoraznili komunistickú ideológiu ešte viac odpuťané se režimu od sokolskej myšlienky. Je správne, keď "Vestník Československé Národní Rady Americké" sdorazňuje, že sokolstvo v slobodnom svete vyjadřuje práveho sokolského ducha celého slobodného sokolstva. Nepocybujeme, že i milióny bývalých a iste i budúcich členov Sokola v našej vlasti túžia za krásnou, dobrovoľnou organizáciou, nezávislou od komunistickej ideologie a režimného zasahovania. Uctenie Sokolskej myšlienky v Amerike pripomenie im krásu sletov a dôležitost sokolského bratstva a sestersťva.

Sestra Marie Provanzníková v našom Československom Sokole v zahraničí správne pripomenula, keď napísala úvodník o tom, ako "sokolská poštovní známka letí svetom", že "k slávnostem byl vydán vkusný památník s články ze sokolských sletů v Praze. "Ale správně povedala, že škoda, že v něm nebylo ani zmínky o československém původu Sokola. Právě v této době, kdy americká vláda si uvědomuje a stále připomíná význam přínosu jednotlivých národů k vytváření americké kultury, bylo by bývalo na místě upozornit, že sokolská myšlenka je přínosem českých emigrantů a jejich kulturním darem nová vlasti." Dodávám ešte, že sme postrádali tiež na bankete vo Washingtoni uvítanie bratov z Kanady a vôbec prinajmenej funkcionárov Sokolov zahraničí. Tým viacej vyslovujeme nadšený súhlas so slovami amerického poslanca Pucinského - poľského pôvodu - ktorý povedal na tých oslavách: "Jako Američané musíte pochopit, že není rozporu mezi loyálním, oddaným americkým/ a přidáme k tomu i kanadským/ občanstvím a hrdoší na český, poľský neb jiný národní původ a jeho dedičství, protože tato dedičství přispěla k velikosti naší země. Dokážeme-li, aby toto pochopili mladí lidé, dokážeme také, aby pochopili potřebu rozumět a mluvit vaší řečí. Tato země musí být mnohojazyková, má-li dostát svým velkým úkolům ve světě. K pokračování

v dnešním velkém zápase budeme potřebovat lidi, kteří rozumí světovým problémům."

I z tohoto citátu je jasné vidieť, aký veľký čin ste vykonali, bratia a sestry v Toronte, postavením prvej sokolovne v Kanade, ktorý čin si teraz po siedmich rokoch pripomínate. Vy ovšem správne hľadíte do vašej kanadskej budúcnosti, ale vaša československá demokratická minulosť je v úzkej súvislosti s touto vašou vernosťou vašej novej demokratickej vlasti. Keď som v tejto miestnosti hovoril 25. októbra 1959, povedal som medzi iným: "My môžeme tiež hlásať zásady demokracie, ktoré nás spájajú so slobodným západom, ktorého ideály sú našimi ideálmi a ktoré zásady tvoria odkaz našich dejín od dôb Stúrových. Štefánika, ktoré boli stelesnené v Masarykovej republike, vzkriesenej po druhej svetovej vojne a udusenej a zdeptanej komunistickou diktatúrou." Spomínal som vtedy tu v Kanade 20. výročia dňa, keď sme i v tejto zemi zahájili kanadskú širokú akciu za obnovenie čes. republiky a keď sme vyslovili v rezolúcii, že sme "za Dr. Eduard Benšom ako vodcom oslobodzovacej akcie a uznávanie Československú Národnú Radu v Chicagu za hlavné teleso v oslobodzovacej akcii, ktorému doporučujeme zvolenie sjazdu všetkých Čechov, Slovákov a Karpatorusov na svete." - K sjazdu Českoslovákov na celom svete potom nedošlo, hovoril som ďalej, lebo jednak hlavnými činiteľmi v tomto boji boli - na rozdiel od prvého odboja - československí občania a nie krajanovia - a jednak sa veci na svete." - K sjazdu Českoslovákov vyvinuli ináč. Už počnajúce 1. septembrom bol celý svet vo vojne - a my sme mali najprv v Paríži čes. národný výbor a pozdšie v Londýne exilovú vládu, ktorú uznávali tri veľmoci a postupne všetci spojenci. Mali sme vo Francii a potom v Anglii aj armádu, do ktorej sa prihlásili i mnohí kanadskí Česi a Slováci. Mne tieto naši vojáci z Kanady boli veľmi blízki - poznamenal som - chodil som ich u našej armády navštevovať a súčasťoval som sa ich schôdzí."

Takto som spomínal v r. 1959 veci pred 20 rokmi. V roku 1945 v tomto mesiaci máji bojovalo sa ešte v Prahe za našu slobodu. Tento mesiac máj znamenal ukončenie druhej svetovej vojny a mal teda znamenať i koniec utrpenia nášho národa. Mal tiež znamenať definitívnu slobodu československú. Nebolo však dovolené, aby západné demokratické armády šly na pomoc prážskému povstaniu. My, čo sme boli v Anglii, sme sa už súčasťovali osláv Hitlerovej porážky a ukončenie vojny, po bezpodmienečnom složením zbraní Nacistických armád v Reimsi 7. mája, ale v Prahe sa ešte vždy bojovalo, akčkoľvek v Plzni bola už prítomná Pattonova americká armáda. Naším letcom v Anglii nebolo dovolené ísť na pomoc bojujúcej Prahe. .

Ešte 9. mája 1945 hovoril som do londýnskeho rozhlasu B.B.C.: Zo všetkých národov v Európe trpeli a bojovali Česi a Slováci najdlhšie v tomto práve víťazne ukončenom zápase. S mocnosťami zla a nepravosti. Skoro sedem rokov prechádzali nevýslovným utrpením a skoro sedem rokov vytrvali v tvrdom, obetavom a hrdinnom odvode a boji. Rok pred vypuknutím svetovej vojny museli sa československí vlastníci bez pomoci, odkázaní sami na seba a na sily, ktoré zdedili od bojujúcich a slobodú vášnive milujúcich predkov stáť a padáť na barikádach boja za slobodu sveta a za zachránenie dedičstva otcov. A keď už víťazní hrdinovia spojeneckých armád dobyli tisíchlavého draka nacizmu a fašizmu, utali mu i poslednú hlavu, keď sa už rozhlaholli zvony a vlály prapory víťazstva po celom rozjasenom svete, na uliciach Prahy a českých miest umierali verní bojovníci národa, - medzi nimi i moji verní priatelia, ako arch. Jindřich Freiwald, padali v heroickom boji mužovia a ženy i deti, zasiahnutí ohňom a jedom z tlmy

MEDICARE V ONTARIU

Ontarijská vláda predložila predloha zákona o lekárskej poisťovni. Podľa tejto predlohy by ontarijská vláda platila premie za občany, jeichž príjem nedostupuje určité častky: \$500 u slobodných, \$1,000 u ženatých a \$1,200 u rodiny s deťmi. Toto poisťenie je dobrovoľné. Má začať 1. júna 1966 a bude stáť vládu okolo \$70,000,000 ročne.

NEJDRÍV OMÍTKA - TEĎ UŽ CELÉ RÍMSY

Večerní Praha nedávno přinesla zprávu, že ve Vodičkově ulici před čp. 13 spadla ze třetího patra staršího domu 50 cm silná a přes 3 metry dlouhá ozdobná římsa. Římsa usmrtila jednu ženu, dva muži byly těžce zraněni a dva lehe.

Zvykli jsme si už na zprávy, že z poloviny domů v Praze i jinde padá omítka. Avšak v poslední době se začínají propadat domy (v Domažlicích) a teď padají celé římsy. Nebylo by lépe, kdyby komunistický režim zastavil dodávky zbraní do Vietnamu a staral se o opravu rozpadávajících se měst?

Jarní "special"

od 291.- dolarů

(Loď tam a zpět)

AIR & OCEAN TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E., (roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

bolo naše utrpenie a preto je i najväčšia naša radosť - pokračoval som - keď konečne zamŕkly zbrane a stojíme ako víťazi na tomto najslávnejšom bojišti dejín, nad ktorým zasvietilo zlaté slnko mieru a slobody."

Spomínal som v tej chvíli na tých, ktorí počas celej druhej svetovej vojny obetovali svoje životy za slobodu a šťastie nás i budúcich, na umučených, ubitých a padlých na bojištiach, vo väzeniach, v koncentračných táboroch a v mučiarnach. A povedal som, že po dňoch slávy a radosti nastanú dni ťažkej, zodpovednej práce pre budovanie lepšieho a krajšieho sveta. . . "Bude treba vykonať - hovoril som - s napätím všetkých síl, svorným úsilím slobodných Čechov a Slovákov nadsúdkové dielo, aby sa nikdy viac nemohlo opätovať to, čo prežili národy za uplynulých sedem rokov."

Bohužiaľ tieto moje a naše nádeje sa nesplnili. Muselo sa najprv čakať, kým sovietské vojská dôjdu s opozdením do Prahy. Teraz si i história uvedomuje, že ponechanie Sovietom východnej a strednej Európy na konferencii v Jalte a neskôr rozhodnutie najvyššieho západného vojenského veliteľa o tom, že Praha patrí do sovietskej zóny - sponej miery, že sa Československo dostalo pod komunistický vliv a nebolo v stave odporovať bolševizácii. Churchill v liste prez. Trumanovi povedal, táto zem pôjde cestou Juhoslávie

Sovietská armáda dostala sa do Prahy 9. mája, po osvození Prahy vlastnými silami dva dni po podpísaní všeobecnej bezpodmienečnej kapitulácie nacistickej armády v Reimsi.

Tieto udalosti spomíname teraz . . . dvaciat rokov po tom, ako sa staly v máji 1945.

Myslím však, že na koniec nám sa vrátiť znovu k našej dnešnej činnosti, sestry a bratia. Dostávam každoročne vaše výročné zprávy a s radosťou potvrdzujem, že vaša činnosť, zvlášte odkedy ste si pred siedmimi rokmi postavili Sokolovňu, je úspešná a bude slúžiť, ako vzor mnohým jednotám, až znovu budeme obnovovať sokolskú činnosť v našej československej vlasti. I v zastúpení Československého Sokola v zahraničí prajem vám k tejto činnosti úprimné.

Na zdar!

VÁCLAV MAJER.

KOMUNISTICKÝ DIKTÁTOR ROUŠKY ZBAVENÝ

Dne 30. dubna 1965., práve v predvečer prvého Máje, byl v komunistické Jugoslávii, odsouzen, okresním soudem v Zadaru mladý komunistický učenec Dr. Michajlo Mihajlov k devíti měsícům vězení, neboť se prý dopustil urážky Sovětského svazu svou reportáží "Moskevské léto 1964," uveřejněnou v jugoslávském literárním listě "Delo". Dr. Mihajlov byl zatčen, souzen a odsouzen na základě ostrého útoku, který proti němu učinil veřejně jugoslávský diktátor Tito, jehož policejní režim je často i v západním tisku prezentován jako hospodářsky "liberální", politicky a kulturně "tolerantní".

Čtenářům listu "Naše Hlasy" je obsah reportáže jugoslávského profesora znám ze znamenitého překladu (zkráceného) Dr. Jar. Měšťana, uveřejněného v číslech ze dne 27. března a 3. dubna letošního roku. Redakci "Našich Hlasů" i dr. Měšťanovi patří za to dík, neboť českoslovenští čtenáři byli o tomto otravném případu včas a dobře informováni. Pokud vím také znamenitý americký týdeník "New Leader", publikovaný v New Yorku uveřejnil a dobře komentoval ve zvláštním vydání anglický překlad Mihajlovy reportáže. Její obsah byl zveřejněn i denním západním tiskem. Komentáře v denním tisku byly však vlažné, mírné a k Titově režimu, jako vždy, nápadně ohleduplné, ačkoliv Tito svým brutálním zásahem ukázal opět jednou pravou tvář komunistického diktátora a dogmatika.

Co však velmi překvapuje, je nápadné mlčení západních vzdělanců. Liberální profesori a hloučky studentů hlasně protestují pro-

ti americké účasti v boji proti komunistické agresi v Jižním Vietnamu, a nedlouho před tím proti záchranné expedici v Kongu, zůstali nápadně neteční a "neutrální" pokud jde o surové potlačení svobody spisovatele v komunistické Jugoslávii.

Nečetli jsme a neslyšeli ani o jedné demonstraci tak zvaných pokrokových studentů Západu před jugoslávskými vyslanectvími a patrně si počkáme, než některý z liberálních profesorů napíše proti justičnímu zločinu v Jugoslávii nějaký učený traktát či protest. Stejně si asi počkáme, než některý z nich odsoudí zákeřný pokus komunistů o znoužení vzpoury v Dominikánské republice. Také levičovi labouristé a levičovi intelektuálové v Anglii i v jiných západoevropských zemích mlčí jako zařezaní.

Tim spíše je třeba vítat rozhodnutí a pevné stanovisko ústředny nejmocnější slobodné odborové ústředny AFL-CIO a jejího prezidenta Georga Meany, který v posledních měsících mnohokrát se jasně vyslovil pro pevnou politickou linii v boji proti mezinárodnímu komunismu. Často se při tom setkává s otevřeným či skrytým nesouhlasem nejenom některých liberálních členů amerického Kongresu a mnoha intelektuálů, ale dokonce i s nesouhlasem některých průmyslníků a obchodníků, kteří vidí v obchodu mezi demokratickým Západem a komunistickým východem příležitost k obchodní expanzi, ovšem za předpokladu státní garancie. V době předmnichovské se tomu u nás doma říkalo "politika prkenie".

den neměly pracovat, každý v rodině udělal kousek práce.

Vzpomínate na tuto neděli a na všechny ty další májové neděle maminek vy všichni, kteří jste roztroušeni po celém světě? Jak byste nevzpomínali. Vždyť mnozí jste mamince nemohli světit své tajemství, že odcházíte z vlasti, aby nebyla pak za to nelidsky trestána. Kolik bolestí jste ji tím způsobili a co starostí! Kolik Vás je, co jste maminky za to dobu, co žijete v exilu ztratili. Slova jste jim nemohli napsat, jedinou větu jste je nemohli pošetit. Umředy jistě s Vaším jménem na svých rtech a s modlitbou za Vás

Dnes vzdávame hold všem maminkám—tém co už odesly a i těm co dnes ještě máme.

Vzpomínáme na všechny dnes—hlavně ty maminky doma, které rodinu drží pohromadě, a snaží se nahradit svoji laskavostí láskou a obětavostí tou, o co děti komunistický režim připravuje. Za tu lásku k vlasti, za vedení cestou poctivou a čestnou ve šlépějích našich velkých vlastenců patří Vám dík, neboť na Vás nyní leží všechna tíha národního uvědomění a národní cti! Věříme, že naše maminky nezklamou, jako nezklamaly nikdy!

Prejeme všem československým maminkám doma i ve slobodném světě zdraví a dlouhú, dlouhú léta—i Boží požehnání.

NÁRODNÍ RADA ŽEN SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA.

Betka Papánková, předsedkyně.

L. Drobníková - Dvořáčková,

jednatelka.

Zveme vás na procházku zelenými trávníky, květinovými zahradami a zalesněnými údolími v kterémkoliv z 15 parků města Toronto. Navštivte Riverdale Zoo, domov zvířat z celého světa. Zajedte si na pověstných převozních lodích na Toronto Island se vykoupat, slunít nebo se jen povyrazit. Udělejte si z vašich oblíbených parků svůj "letní domov."

METROPOLITAN TORONTO PARKS DEPARTMENT

Telephone: 487-5291

MĚSTO TORONTO

SBĚR POPELE A ODPADKŮ

Následkem toho, že pondělí 24. května (Den královny Viktorie a narozeniny královny Alžběty) je veřejným svátkem, nebudou se v ten den po celém městě Torontě sbírat odpady a popel. Připadá-li Váš pravidelný den sběru odpadků na pondělí, bude se sbírat v úterý.

V případě, že Váš pravidelný den sběru odpadků připadá na úterý, přijdou popeláři ve středu.

Neupávejte kanalizační otvory zbytky trávy, smetím a odpady. Dejte je do solidních nádob, aby byly odstraněny v den Vašeho pravidelného sběru.

H. F. ATYEO, P. Eng. vedoucí úřadu ulic.

DÁMSKÝ ODBOR ČSNS TORONTO

Dámský Odbor ČSNS Toronto se sešel po velikonočních svátcích v Sokolovně na Dupont Street. Tentokrát program byl vskutku zajímavý a nesmírně nás potěšila nejen výtečná návštěva sester, ale i přítomnost skupiny pánů. Dokonce mezi nás zavítal i br. Čecha z Burlingtonu, ačkoliv jeho paní se nemohla pro nemoc zúčastnit.

Promluvila k nám slečna Ivana Hrabáková o své návštěvě do Československa. Zajímavé bylo vyslechnout názory a dojmy této mladé dívky. Přišla na americký kontinent jako opravdu malé děvčátko a víceméně reprezentuje do určité míry kanadskou mládež ve způsobu svého života. Dnešní situace v Československu na ní působila zcela jinak, než na starší osoby. Pochopitelně, že si více všimla různých materiálních nedostatků. Maličkostí, které Ivaně zde v Kanadě připadají samozřejmé, se najednou staly přímo luxusními požadavky. Na druhé straně, s nadšením objevovala stopy starých generací v zámcích, hradech a výstavách a nesmírně se potěšila, když našla vesničku na Moravě, kde většina obyvatel byla stále ještě v krojích.

To, co jsme dále vyslechly od dvou mladých mužů, byl pravý opak od případu Ivany. Oba pánové přišli z Československa před velmi krátkou dobou a stále ještě objevují Kanadu. Oba mají nyní dobré zaměstnání ("výdělek pětikrát větší než v Československu") a jsou nadšeni životem zde. Co na ně udělalo největší dojem? Hojnost zeleniny opravdu čerstvé, ovoce, a na ulicích úsměvy na tvářích, život. Oba dva ochotně zodpovídali otázky, které jim sestry a bratři kladli. Jak se dostali do Kanady (jeden z Rakouska, druhý z Gander, N.F., "via Cuba"), jaké byly jejich životní podmínky v Československu, jaké jsou jejich plány do budoucna. Snad vše by se dalo shrnout a vyjádřit slovy jednoho z nich: Chtěl bych se vždy občas na jeden den vrátit do Československa, abych si znovu a znovu opět mohl uvědomit, co vše zde v Kanadě mám."

Schůze byla ukončena velmi živě a vesele — sestry předvolaly Danu Žouželkovou a překvapily ji velkou hromadou dárků — vše možné, praktické a krásné do její budoucí domácnosti. Dana, která se nyní v květnu bude vdávat, dlouho s nadšením podporovala Dámský Odbor a sestry byly šťastné, že ji takto mohou potěšit a udělat jí radost. Sestra Petříčková jménem všech Danušek pogratulovala a popřála ji k nastávajícímu sňatku.

Erica Viznerová.

Příští schůze Dámského Odboru ČSNS Toronto bude 20. dubna 1965, ve čtvrtek v 7.45 večer, v klubovně Masarykova domu na Cowan Ave. Promluví dětská lékařka, Dr. Rebhahn, která je velmi dobře známa. Tato přednáška bude jistě zajímat nejen maminky a babičky, ale i ostatní ženy. Přijďte mezi nás.

F. C. Štěrbá:

LUŽICE

Proč rád tě mám,
což já vim sám,
má drahá Lužice?
Proto, že tvá Blata s hladi
jak ze zlata, údolí babiččinu se
podobají?

Proto, že kroje tvé krajkovně
našité, nejpěknější barvy na ru-
kávech mají?

Je to ten lidský zjev,
je to má vřelá krev,
kteřá k tobě poutá!
Jsou to tvá údolí, vesničky, pa-
doli, cesty stráňkou běží;
jsou to tvá jablčka,
stromy a polička,
zvony strážných věží!
Sant Paulo - leden 1965.

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ
PENĚŽNÍCH ÚSPOR
DOMY obytné a obchodní
TOVARNÍ OBJEKTY pronajaté

S. REDINA
Real Estate

723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

VAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTAR
347 BAY STREET

Suite 210
Toronto 1
Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

L. LUNSKÝ, OPTIK

Prohlídky očí
Zhotovení brýlí
Prvotřídní kvalita
Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

VEŠKERÉ OPRAVY
chesterfieldů a čalouněného
nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ
ROZPOČTY ZDARMA

Volejte po 5 hod. večer
537-5592

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět
provádí veškerý Plumbing

Heating, opravy a nové

práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING
COMPANY

Volejte LE 3-8396

UVAŽOVALI JSTE O TOM, PROČ

V KAMPELIČCE

našem krajském peněžním ústavu
používajícím všech výhod zvláštního
zákona provincie Ontario

MŮŽETE

za své bezpečně uložené a pojištěné úspory

OBDRŽETI

ÚROK 4 A 1/2% ROČNĚ?

NAVŠTIVTE NÁS

CZECHOSLOVAK /TORONTO/ CREDIT UNION
740 SPADINA AVE., TORONTO 4

Telefon: 952-0557

Pondělí a středa 7-9 večer — Sobota dopoledne 10-1

OBJEVTE
ONTARIO
A VŠECHNY RADOSTI
DOBRODRUŽNÉ
DOVOLENÉ
V KRÁSNÉM ONTARIU
VYZNAČUJÍCÍ SE
HISTORIÍ
PŘÍRODNÍ KRÁSOU
NEZKALENOU RADOSTÍ.

NAPIŠTE SI
O BEZPLATNOU
BROŽURU
(O 52 BAREVNÝCH
STRÁNKÁCH)

Province of Ontario, Dept. of Tourism & Information,
Parliament Building, Room 2006, Toronto 2, Ontario.
Please send my free copy of
the Ontario Travel Booklet.

Name
Address
City
Province

ONTARIO

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své
drahé z Československa ?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.
Toronto 2B
Tel. EM. 3-4366

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD

296. Queen St. W. - Toronto 2B, Ont. EM 2-3226

LETADLEM TORONTO - PRAHA A ZPĚT
NA 21 DNÍ \$ 479.30

Připravujete se na cestu do Evropy a nebo do Československa
Obstaráme Vám visa a vstupenky na všechny významné podni-
ky v ČSSR a v celé Evropě.

CHCETE PRODAT NEBO KOUPIŤ DŮM?
INVESTUJTE DO BUDOV, KTERÉ VÁM ZARUČÍ
DOBŘÝ PŘÍJEM

Veškeré Informace Spojené s
Real Estate Business Vám Podá

PANÍ V KLÍMOVÁ TELEPHONE 447-8921

C. A. JONES Ltd. realtor

Member of Toronto Real Estate Board

44 ST. CLAIR AVENUE E

Phone 927-4503

I LEGENDY MAJÍ DEVĚT ŽIVOTŮ

Dokončení ze strany 1

dě právo otisklo 17. dubna článek Tomana Broda "Češi a Slované na zahraničních frontách 1939-1945", kde se přiznává, že válka byla vyhrána "za spolupráce ostatních spojeneckých velmocí", ovšem "především díky gigantickému úsilí Sovětského svazu". Přiznává se tam dále, že "mnozí čes. vlastenci odcházeli na jaře 1939 za hranice země, aby věrní vytvořeným ideálům, a někteří z nich i legendám, zde znovu pozvedli prapor ztracené svobody. Do zahraničí odcházeli tehdy lidé nejrůznějšího sociálního i politického profilu z různých příčin a různých záměrů. K emigrantům patřili příslušníci nejrůznějších politických stran sokolové, důstojníci, intelektuálové i prostí občané, tvořící širokou škálu od komunistů po buržoazní demokraty až po pravicové nacionalisty. Avšak většina těch, kteří odcházeli za hranice s úmyslem začlenit se do čes. protifašistické akce, nesla v sobě vědomě či podvědomě přesvědčení či víru, že jde do druhého odboje, že v zahraničí podobnou bojovou organizací, již subjektivně s nejlepšími záměry pomáhali čeští a slovenští vlastenci budovat již za předešlé světové války". Brodův článek se pak pokouší o objektivnější zhodnocení čes. podílu na vítězství na Západě. V těchto dnech byla v Bratislavě vydána slovenský Brodova-Čejkova kniha "Na západní frontě" a bratislavský rozhlas ji pochválil jako dílo, které první rehabilitovalo čes. bojovníky na Západě, kteří byli v minulých letech automaticky cejchováni "za reakcionáře".

Tyto nesmělé krůčky k historické pravdě jsou však dosud zcela ojedinělé. Rudé právo 30. dubna znovu opakuje komunistickou obehnanou písničku o květnových událostech:

"Je jasné, že Američané chtěli postoupit až do Prahy a Prahu obsadit, v čemž jim sovětské velení zabránilo. To ovšem znamená, že by anglo-americké velení chtělo upřímně pomoci bojujícímu českému lidu. K tomu měli již dříve více než dost příležitosti. I v květnu sledovali jen své vlastní cíle, které nebyly nijak v souladu s bojem a tužbami našeho lidu. Bylo proto plně v zájmu našeho lidu, že sovětské velení zastavilo další americký postup, přičemž velmi rychle uskutečnilo vlastní operaci k osvobození zbytku našeho území."

MAKE SURE YOUR
CAMPFIRE IS DEAD-OUT!

PREVENT FOREST FIRES!

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue

Toronto 4

Tel. 537-2631

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

Ak chcete koupit nebo prodat
nehnutelnosti v Torontě
obratte sa na

MICHAEL J. VLČKO,
Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefón 533-2288

Člen

"Toronto Real Estate Board"